

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 11Svp/14/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200274
Dátum vydania rozhodnutia: 6. decembra 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200274.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: TÍM RUŽINOV, Haburská 16480/49C, 821 01 Bratislava - Ružinov, IČO: 42 364 078, právne zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Pilátom, AK so sídlom v Bratislave, Panenská 13, proti žalovaným: 1. Koalícia Team Bratislava, Partizánska 7162/2, 811 06 Bratislava, IČO: 54 546 893, Progresívne Slovensko, Grosslingová 2478/4, 811 09 Bratislava, IČO: 51 224 836, SAS, Priemyselná 8, 821 09 Bratislava, IČO: 42 139 333, 2. STAROSTOVIA A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI, Pionierska 1408/28, 925 22 Veľké Úľany, IČO: 42 173 027, 3. Koalícia SME RODINA, Leškova 300/5, 811 04 Bratislava, IČO: 42 254 515, KDH, Šafárikovo námestie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 00 586 846, ZA LUDÍ, Ružinovská 5889/42, 821 03 Bratislava, IČO: 52 581 65, DOBRÁ VOĽBA a Umiernení, Jarošova 2691/1, 831 03 Bratislava, IČO: 52 659 631, SZOVETSÉG - ALIANCIA, Čajakova 4048/8, 811 05 Bratislava, IČO: 52 695 514, 4. P. Q., Bratislava - Vajnory, 5. U. U., Bratislava - Devín, 6. SOM Slovensko Grosslingova 2479/6, 811 09 Bratislava, IČO: 54 779 260, 7. H. U., Bratislava - Rusovce, o ústavnosť a zákonnosť volieb poslancov Mestského zastupiteľstva v Bratislave vo volebnom obvode č. 3 mestskej časti Bratislava - Ružinov, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

I.
Žaloba

1. Žalobca sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 9. novembra 2022 domáhal, aby súd v súlade s ustanovením § 312j ods. 2 písm. b) Správneho súdneho poriadku zrušil napadnutý výsledok volieb do Mestského zastupiteľstva Hlavného mesta SR Bratislavy pre kandidáta strany TÍM RUŽINOV č. 35

Ing. P. F. vo volebnom obvode č. 3 a to tak, že volebný výsledok 8 093 platných hlasov nahradí výsledkom 8 181 platných hlasov.

2. Uviedol, že žalobca je politickou stranou, ktorá kandidovala svojich poslancov vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, konkrétne do Mestského zastupiteľstva v Bratislave. Žalobca žalobou napádal zákonnosť volieb vo volebnom obvode č. 3, t.j. vo volebnom obvode, ktorý zahŕňal aj mestskú časť Bratislava - Ružinov. Vo volebnom obvode č. 3 boli zahrnuté okrsky 33-39. Žalobca nezákonnosť volieb odôvodňoval porušením ustanovenia § 170 ods. 8 písm. c), § 183, § 185 ods.1 písm. e), § 188 ods. 2 písm. f) a § 189 ods.1 v spojení s § 2 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z.z.“). Podľa jeho názoru bola porušená zásada rovnosti volebného práva.

3. Nezákonnosť volieb podľa názoru žalobcu spočíva v nesprávnom spočítaní odovzdaných hlasovacích lístkov v okrsku č. 36 vo volebnom obvode č. 3 (mestská časť Bratislava - Ružinov) pre kandidáta žalobcu č. 35 Ing. P. F. v jeho neprospech. To spôsobilo uvedenie nesprávneho volebného výsledku, nezodpovedajúcemu skutočným výsledkom volieb, na základe skutočného počtu odovzdaných hlasov pre tohto kandidáta, teda aj vyhotovenie zápisníc o výsledku volieb, ktoré v rozpore so zákonom nezodpovedajú skutočnosti.

4. V zápisnici „okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku vo voľbách do orgánov samosprávy obcí 29.10.2022, volebný okrskok č. 36“ (ďalej len zápisnica z okrsku č. 36) sa uvádza pri kandidátovi žalobcu č. 35 Ing. P. F. 18 platných hlasov. Pri kandidátovi č. 34 H. E. sa uvádza 106 platných hlasov. Avšak v zápisniciach z ostatných okrskových volebných komisií pre volebný obvod č. 3 (Ružinov), t.j. v zápisniciach č. 33, 34, 35, 37, 38 a 39 sú výsledky medzi kandidátmi č. 34 (H. E.) a č. 35 (Ing. P. F.) presne opačné, t.j. kandidát č. 34 H. E. získal počet hlasov: 16 (okrskok č. 33), 19 (okrskok č. 34), 15 (okrskok č. 35), 11 (okrskok č. 37), 13 (okrskok č. 38) a 26 (okrskok č. 39), zatiaľ čo kandidát č. 35 Ing. P. F. získal počet hlasov: 123 (okrskok č. 33), 127 (okrskok č. 34), 105 (okrskok č. 35), 126 (okrskok č. 37), 153 (okrskok č. 38) a 135 (okrskok č. 39).

5. Žalobca sa na základe uvedených skutočností dôvodne domnieval, že vo volebnom okrsku č. 36 došlo k chybe pri uvádzaní výsledkov kandidáta č. 34 a kandidáta č. 35; mohlo dôjsť k ich zámene, čo by poukazovalo na výsledky kandidáta č. 34 (11 - 26 získaných hlasov) a kandidáta č. 35 (105-153 získaných hlasov). Teda inými slovami, okrem uvedeného výsledku v okrsku č. 36 vždy získal kandidát č. 34 max. 26 hlasov, kdežto kandidát č. 35 získal vždy min. 105 hlasov. V prípade, že by došlo v okrsku č. 36 k zámene počtu hlasov medzi týmito dvomi kandidátmi, ako sa žalobca domnieva, znamenalo by to vo výsledku 88 hlasov menej pre kandidáta č. 35. V prípade pripočítania tohto reálneho zisku hlasov by to znamenalo, že sa kandidát žalobcu č. 35 Ing. P. F. neumiestnil v rámci volebného obvodu č. 3 na treťom mieste, ale na druhom mieste. Znamená to, že aj následné zápisnice o výsledku volieb do Mestského zastupiteľstva Bratislava sú nesprávne, t.j. v rozpore so zákonom, čím došlo k porušeniu vyššie uvedených zákonných ustanovení v spojení s § 2 zákona č. 108/2002 Z.z. o rovnosti volebného práva (jeho poškodenie nesprávnym sčítaním hlasov konkrétnemu kandidátovi). Nesprávnym spočítaním hlasov odovzdaných kandidátovi č. 35 Ing. P. F. v jeho neprospech, bola porušená rovnosť volebného práva ako jeden z dôležitých princípov slobodných a demokratických volieb, a to práve týmto nesprávnym sčítaním jemu odovzdaných platných hlasov. Tým bola vo výsledku vyvolaná nerovnosť tohto kandidáta v porovnaní s inými kandidátmi, ktorým boli výsledky volieb zistené a vo volebných zápisniciach uvedené riadne, správne.

6. V prípade potvrdenia tohto nesprávneho sčítania hlasov volebnom okrsku č. 36 by to znamenalo, že výsledný počet hlasov pre kandidáta č. 35 Ing. P. F. by nebol 8 093, ale o 88 hlasov viac (106-18, t.j. 88), t.j. 8 181, čo by znamenalo, že vo volebnom obvode č. 3 by sa umiestnil na druhom mieste s počtom 8 181 (dnes v poradí druhý zvolený poslanec má 8 100 odovzdaných hlasov).

II.

Posúdenie vecí správnym súdom

7. Podľa § 312h ods. 2 Správneho súdneho poriadku v znení účinnom od 18. novembra 2022 môže správny súd žalobu odmietnuť aj vtedy, ak je zrejmé, že aj keby dôvody uvedené v žalobe podľa § 312f písm. e) boli pravdivé, nebolo by možné žalobe vyhovieť. Toto ustanovenie tak nadväzuje na § 312f písm. e) Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého sa v žalobe musia okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť dôvody, pre ktoré (žalobca) napáda neústavnosť alebo nezákonnosť volieb s označením dôkazov. V zmysle dôvodovej správy k novele Správneho súdneho poriadku ustanovenia § 312a až § 312k neobsahujú osobitné pravidlá o odmietaní žaloby, preto je potrebné použiť všeobecnú úpravu uvedenú v § 59 ods. 3 a § 98 Správneho súdneho poriadku, ktorá však ako dôvod odmietnutia nepozná dôvod obdobný zjavnej neopodstatnenosti.

8. V prípade odmietnutia z dôvodu formulovaného ako „aj keby dôvody uvedené v žalobe podľa § 312f písm. e) boli pravdivé, nebolo by možné žalobe vyhovieť“ pôjde o použitie nástroja na odmietnutie takých žalôb vo volebných veciach, ktoré skutkovo a právne nemajú šancu na úspech za žiadnych okolností. Pokiaľ ide o aplikovateľný právny štandard potrebný pre odmietnutie vecí pre zjavnú neopodstatnenosť bude celkom pochopiteľne Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vychádzať z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky v týchto veciach, ako aj z vlastnej rozhodovacej praxe, keď sa táto sformuluje.

9. Podstatou volebnej sťažnosti je tvrdenie žalobcu o porušení pravidiel sčítavania hlasov. Žalobca svoju aktívnu legitimitáciu na podanie žaloby odvodzuje od toho, že je politickou stranou, ktorá kandidovala svojich kandidátov vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, konkrétne do Mestského zastupiteľstva v Bratislave konaných dňa 29.10.2022 a žalobca napáda zákonnosť volieb vo volebnom obvode č. 3, ktorý zahŕňa mestskú časť Bratislava - Ružinov. Ako vyplýva z obsahu žaloby, v prípade správneho spočítania hlasov by to znamenalo, že kandidát žalobcu č. 35 Ing. P. F. by sa neumiestnil v rámci volebného obvodu č. 3 na treťom mieste ale na druhom mieste. Ako dôkaz navrhol vykonať prepočítanie odovzdaných hlasov vo volebnom okrsku č. 36, volebný obvod č. 3 (Bratislava - Ružinov) pre voľby do Mestského zastupiteľstva Bratislava, vykonaných 29.10.2022.

10. Podľa názoru žalobcu v danom prípade došlo k porušeniu ustanovení zákona č. 180/2004 Z.z. nesprávnym spočítaním hlasov v jeho neprospech a tým bola porušená rovnosť volebného práva ako jedného z dôležitých princípov slobodných a demokratických volieb.

11. Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t.j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov, resp. obyvateľov obcí v danom štáte, ktorí dosiahli určitú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie.

12. Voľby môžu byť v zmysle judikatúry ústavného súdu (a tiež podľa teórie ústavného práva) spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napríklad nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (úmyselné nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu hlasovania [oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane (uznesenie sp.zn. PL. ÚS 98/07 z 3. júla 2008)]

13. Ústavný súd taktiež vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že voľby sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi. Hrubé, závažné alebo viacnásobné porušenie práv občanov priznaných zákonom alebo ústavou zakladá právomoc ústavného súdu zrušiť napadnutý výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné, pretože namiatané porušenie práv mohlo ovplyvniť priebeh a výsledok volieb. Pojem „priebeh volieb“ nezahŕňa iba hlasovanie voličov, ale aj všetky iné úkony subjektov zúčastnených na voľbách, ktoré sú v príčinnej súvislosti s voľbami (PL. ÚS 18/99).

14. Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m.m. PL. ÚS 34/99, PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 20/2011, m.m. PL. ÚS 82/07).

15. Volebná komisia je orgánom verejnej moci, ktorá túto vykonáva vo verejnom záujme, Inak povedané, volebná komisia je inštitúciou verejnej moci a činnosť, ktorú vykonáva je činnosťou vykonávanou vo verejnom záujme.

16. Okrsková volebná komisia vo voľbách do obecnej samosprávy plní úlohu garanta ústavnosti a zákonnosti samotného volebného aktu a prvotného sčítania hlasov. Tomuto zodpovedá jej kreovanie, zákonom ustanovené postupy a zisťovanie volebných výsledkov, ktoré sú prejavom vôle voličov (PL. ÚS 1/07).

17. Na základe prepočítania volebných výsledkov pri námietke nesprávneho sčítania hlasov plénum ústavného súdu má právomoc vyhlásiť za zvoleného iného účastníka slobodnej súťaže politických síl, ktorý získal viac hlasov ako účastník tejto súťaže po vyhlásení za zvoleného podľa zápisnice o výsledku volieb do obecnej samosprávy (PL. ÚS 36/03).

18. Ak ústavný súd zistí reálnu nezhodu počtu hlasov v zápisnici okrskovej volebnej komisie o voľbách poslancov do mestského zastupiteľstva so súčtami hlasov po kontrole ich sčítania zo strany ústavného súdu, ktoré má v konečnom dôsledku vplyv predovšetkým na skutočný počet hlasov odovzdaných jednotlivým kandidátom na funkciu poslanca a na ich poradie z hľadiska počtu získaných hlasov, ide o také závažné porušenie zákona o voľbách do územnej samosprávy, ktoré je v príčinnej súvislosti so zisteným výsledkom volieb. V dôsledku uvedených skutočností vzniká dôvodná pochybnosť, že výsledok volieb neodráža skutočnú vôľu voličov (PL. ÚS 9/2011) a ústavný súd musí v tejto časti voľby, resp. ich výsledok zrušiť (PL. ÚS 17/09).

19. Zmyslom rozhodovania ústavného súdu o volebných veciach nie je sankcionovanie kandidáta, ktorý porušil zákon alebo v prospech ktorého bol porušený zákon, ale posúdenie, či volebné vady mohli ovplyvniť výsledok volieb. Z toho však vyplýva, že je nutné posúdiť nielen volebné vady spôsobené kandidátmi, ale vziať do úvahy aj volebné vady spôsobené inými osobami (ochrana objektívneho volebného práva) (uznesenie sp.zn. PL. ÚS 78/2011).

20. Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods.1 zákona o ústavnom súde sa podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenia, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL.ÚS. 19/94, PL.ÚS 5/03, PL.ÚS 87/07)

21. Inými slovami povedané, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta.

22. S ohľadom na uvedené Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v okolnostiach danej veci skúmal a posúdil, či zistené skutočnosti jednotlivo, alebo spoločne sú ústavne relevantným porušením príslušných ustanovení volebného zákona alebo ústavy a či skutočnosti namietané žalobcom mohli vyvolať také porušenie ústavy a volebného zákona, ktoré bolo spôsobilé v konečnom dôsledku reálne ovplyvniť výsledok napadnutých volieb poslancov mestského zastupiteľstva.

23. V súvislosti s namietaným výsledkom volieb poslancov do Mestského zastupiteľstva vo volebnom obvode č. 3, ktorý zahŕňal mestskú časť Bratislava - Ružinov, žalobca namietal nesprávne spočítanie

odovzaným hlasovacích lístkov vo volebnom okrsku č. 36 (mestská časť Bratislava - Ružinov) v neprospech kandidáta žalobcu č. 35 Ing. P. F.. Z uvedeného dôvodu žalobca navrhol prepočítanie hlasovacích lístkov kandidátov na poslancov mestského zastupiteľstva vo volebnom obvode č. 3, okrsku č. 36, ktoré malo preukázať jeho tvrdenia. Žalobca však namietal tú skutočnosť, že nesprávnym sčítaním hlasovacích lístkov sa umiestnil na treťom mieste, pričom podľa jeho názoru sa mal umiestniť na mieste druhom. Posunutie poradia poslancov mestského zastupiteľstva však nemá vplyv na výkon funkcie poslanca v zastupiteľstve. Žalobca nenamietal, že sa nestal z dôvodu nesprávneho sčítania hlasov poslancom Mestského zastupiteľstva v Bratislave volebného obvodu č. 3, ktorý zahŕňa mestskú časť Bratislava - Ružinov, čím by došlo k porušeniu volebného práva, ktoré by zakladalo vydanie rozhodnutia o neústavnosti alebo nezákonnosti napadnutých volieb, a tým zabezpečilo slobodnú súťaž politických síl a tak následne postup súdu v zmysle ustanovenia § 312j ods. 2 písm. b) Správneho súdneho poriadku.

24. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uvádza, že pri rozhodovaní o ústavnosti a zákonnosti volieb je dôležitou tá skutočnosť, aké dôvody uvedie žalobca v samotnej žalobe. Ak žalobcom uvedené dôvody sú také, že je vylúčené, aby mohli naplniť pojem „neústavnosť alebo nezákonnosť volieb“, alebo je vylúčené, aby na základe takéhoto dôvodu mohol správny súd rozhodnúť podľa § 312j ods. 2 písm. b) Správneho súdneho poriadku, potom sú splnené podmienky na odmietnutie takejto žaloby podľa § 312h ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

III.

Záver

25. Podľa § 98 ods. 1 písm. h) SSP správny súd odmietne žalobu, ak tak ustanovuje samotný Správny súdny poriadok v inom ustanovení. Zo všetkých uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobe žalobcu o zrušenie výsledku volieb do Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy vo volebnom obvode č. 3 (Bratislava - Ružinov) zo dňa 29. októbra 2022 by nebolo možné vyhovieť, ani keby obsah jeho žalobných tvrdení bol pravdivý. Preto správny súd jeho žalobu odmietol podľa § 312h ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

26. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 170 písm. a) SSP. Žalovaní neboli v zmysle § 312h ods. 2 druhej vety Správneho súdneho poriadku v citovanom znení vyzvaní, aby sa k žalobe vyjadrili, a tak im žiadne trovy nevznikli.

27. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

